

[Hans Hedtoft.]

at være, i en Række Tilfælde betinger Indgrib i de økonomiske Frihedsbegreber og dermed ogsaa statslige Indgrib i Arbejdsmarkedets Forhold. Paa Grund af Styrkeforholdet mellem Arbejdsmarkedets to modstaaende Parter kan Interessekonflikter blive af saa lang Varighed og faa saa vidtrækkende Følger for Erhvervslivet, at enhver Regering maa se sig tvunget til at gribe ind.

Det er vigtigt for mig i denne Forbindelse at indskyde, at man fra Arbejderside principielt hidtil — og, det maa jeg sige aabent ved denne Lejlighed: jeg tror ogsaa fremtidig — skelner mellem tvungen Voldgift og et eventuelt Mæglingforslags Ophøjelse til Lov. Man gør det, fordi — man kan diskutere, om det er rigtigt eller ej, men jeg ved, hvad jeg taler om — man fra Arbejderside anser et Mæglingforslag som i langt højere Grad værende et Udtryk for en saglig Vurdering af alle foreliggende Forhold, hvor Fagorganisationerne under de forudgaaende Forhandlinger i Forligsinstitutionen har haft Lejlighed til at gøre deres Argumenter gældende, har haft stor Indflydelse paa Udformningen af Forslagets Enkeltheder. Man mener, at alt dette med Muligheden for at gøre sin Indflydelse gældende og bruge sine Argumenter i langt højere Grad kommer til Udtryk ved en Forhandling i Forligsinstitutionen end ved en tvungen Voldgift. Jeg ved godt, at Forslagsstillerne over for dette vil sige: ja, men vi siger jo udtrykkeligt i Lovforslaget, at det, vi her ønsker — og det ved jeg ogsaa er det ærede Medlem Hr. Bertel Dahlgaards absolutte Mening, han vil eventuelt anvende det Argument over for mig —, er en uvildig Voldgift. Dette med at være uvildig i økonomiske Forhandlinger . . . ikke at jeg vil bestride de paagældende Menneskers ærlige Vilje til Objektivitet, men jeg tror ikke rigtig paa Muligheden af denne Uvildighed, medmindre man — og det er væsentligt for mig at faa sagt dette, naar Talen er om tvungen Voldgift — fra Forslagsstillerens Side vil acceptere den Tankegang, at hvis fremtidige Lønstridigheder mellem Arbejdere og Arbejdsgivere skal afgøres af en Voldgift, skal denne Voldgift, inden den afsiger sin Kendelse, have Mulighed for, Ret til at kontrollere det enkelte Erhvervs økonomiske Afkastningsevne og Mulighed eller Ikke-Mulighed for at betale en højere Løn. Ja, saa kan vi komme paa Talefod, saa vil Indstillingen, tror jeg, Aversionen i danske Arbejderkredse mod tvungen Voldgift overhovedet blive ændret.

Men lad os ikke tale om Hjørner med

hinanden. Her ligger jo Hunden begravet, her ligger den virkelige Forklaring paa, at Tanken om tvungen Voldgift, som er saa umiddelbart tiltalende og logisk for mange, der ikke kender de økonomiske Grundlove og de Modsætningsforhold, som nu engang er til Stede i Samfundet — her ligger Forklaringen paa, at denne Tanke indtil nu ikke har kunnet realiseres ved fredelig Medvirken fra begge Sider. Jeg har allerede set Udtalelser fra Arbejdsgivere, hvori man advarer mod denne Tankegang og siger: det ender med, at Arbejderrepræsentanterne i Rigsdagen, naar dette Lovforslag kommer til Behandling, vil kræve Papirerne paa Bordet — hvad er det, de kalder det: Socialisering af Lønfastsættelsen. Og denne Konsekvens er man ikke villig til at tage.

Der er et andet Argument, jeg gerne vil anføre over for den Form, man har givet Lovforslaget om tvungen Voldgift, et Argument, som man lægger megen Vægt paa blandt de Mennesker, der har Aars Erfaringer i Organisationsforhandlinger og kender til alt dette. De siger: Bevidstheden om, at en Konflikt er udelukket og at Sagen i Tilfælde af manglende Enighed under alle Forhold vil finde sin Afgørelse ved tvungen Voldgift, vil svække Parternes Ansvarfølelse og Forhandlingsvilje. Dette at en saadan fast Voldgiftsinstitution etableres vil faa begge Parter, naar de gaar til en Lønforhandling, til at sige: hvad enten vi bliver enige eller ikke, nogen Konflikt kommer der under alle Omstændigheder ikke, denne Sag ender til sin Tid i den eksisterende faste Voldgiftsinstitution. Det hævder alle, der har praktisk Kendskab til Tingenes Tilstand i Dag, er ødelæggende for ethvert Forligsarbejde, for virkelig at faa de Forhandlingsmuligheder, der eksisterer mellem Parterne, udtømt.

Jeg lægger megen Vægt paa at faa dette Argument fremhævet; det er et Argument, som de Fagforeningsfolk, jeg har talt med, meget stærkt i Diskussioner, jeg har haft med dem, har fremholdt over for mig. Man siger: tvungen Voldgift, ligegyldigt hvilken Form den faar, Sikkerheden for, at enhver Interessestrid vil blive afgjort ved Kendelse, borttager faktisk allerede ved Starten af en Lønforhandling enhver Forhandlingsmulighed de direkte Parter imellem. Man henviser til, at dette til Overmaal er blevet bevist under Besættelsen, medens Arbejds- og Forligsnævnet var gældende i Henhold til Lov om Arbejdsforhold. Man siger, at ingen Overenskomstsituation under Besættelsen blev løst ved direkte Forhandling bortset fra den Ordning, der blev truffet i 1942—43.